

Algemene Raad-Alsnog goedkeuring patronaat

Het verloop van de procedure

Bij brief van 26 april 1999 heeft mr Y (hierna: appellant) aan de Raad van Toezicht in het arrondissement Assen (hierna: Raad van Toezicht) een kopie toegestuurd van de arbeidsovereenkomst met mevrouw X d.d. 23 april 1999, met het verzoek het patronaat over haar goed te keuren.

In zijn brief van 6 mei 1999 heeft de Raad van Toezicht appellant verzocht om aanpassing van de arbeidsovereenkomst op een aantal punten en toezending van de gewijzigde arbeidsovereenkomst. Bij die gelegenheid werd meegedeeld dat de Raad van Toezicht in principe geen bezwaar had tegen (de persoon van) appellant als patroon.

Bij brief van 14 juni 1999 heeft appellant hierop geantwoord dat hij deels wel en deels niet akkoord gaat met bepaalde voorgestelde wijzigingen en dat de overeenkomst na goedkeuring door de Raad van Toezicht, integraal zal worden aangepast.

In zijn brief van 29 juni 1999 heeft de Raad van Toezicht hierop geantwoord dat hij wenst vast te houden aan een drietal voorgestelde wijzigingen.

Op 30 juni 1999 heeft appellant laten weten dat de arbeidsovereenkomst met mevrouw X met ingang van heden zal gelden overeenkomstig de door de Raad van Toezicht bij brief van 29 juni voorgestelde wijzigingen, met de aantekening dat de oorspronkelijke arbeidsovereenkomst zal gelden indien deze in beroep alsnog goedgekeurd zou worden. Bij die gelegenheid heeft appellant gevraagd om motivering van het onthoudingsbesluit en goedkeuring van de (voorlopig) geldende arbeidsovereenkomst.

In zijn brief van 11 augustus 1999 heeft de Raad van Toezicht besloten om de arbeidsovereenkomst met mevrouw X niet goed te keuren en daarom op grond van art. 4 lid 1 Stageverordening 1988, goedkeuring te weigeren aan het patronaat.

De Algemene Raad heeft begrepen dat mr X inmiddels op 24 augustus 1999 door de Rechtbank Assen is beëdigd.

Bij brief van 17 augustus 1999 heeft appellant tegen het besluit van de Raad van Toezicht, administratief beroep ingesteld bij de Algemene Raad.

Nadat de voor 1 november 1999 bij de Algemene Raad geplande hoorzitting was uitgesteld wegens verhindering van appellant, hebben partijen - na onderling overleg - bij brieven van 25 en 26 oktober 1999 laten weten af te zien van een hoorzitting, omdat hun standpunt voldoende duidelijk uit de stukken zou blijken.

Bij brief van 10 december 1999 heeft de Algemene Raad aan partijen laten weten dat hij op 6 december 1999 een beslissing heeft genomen op dit beroep en dat deze beslissing hen binnen 14 dagen na dagtekening van deze brief zal worden toegestuurd.

Standpunt van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is van mening dat de arbeidsovereenkomst tussen appellant en zijn stagiaire mevrouw X, (uiteindelijk) nog aanpassing behoeft op drie punten voordat goedkeuring kan worden verleend aan het patronaat. Deze punten zijn:

art. 1.4 van de arbeidsovereenkomst dat betrekking heeft op beëindiging van de arbeidsovereenkomst van rechtswege, refereert ten onrechte niet aan art. 9

Stageverordening 1988 dat ziet op beëindiging van de stage. Aangezien een beëindiging van het dienstverband een beëindiging van de stage inhoudt, dient expliciet te worden aangegeven dat art. 9 Stageverordening 1988 van toepassing is;

Conform de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires onder 12. heeft de stagiaire recht op een onkostenvergoeding van fl. 175,- per maand, ongeacht datgene wat wordt overeengekomen met betrekking tot de kosten van de beroepsopleiding. In de arbeidsovereenkomst dient een bepaling omtrent de onkostenvergoeding te worden opgenomen;

Art. 7.2 van de arbeidsovereenkomst kent in geval van opzegging door de stagiaire, een terugbetalingsregeling voor cursuskosten die de maatschap de laatste zes maanden voorafgaand aan de opzegging ten behoeve van de stagiaire heeft gemaakt (met uitzondering van door de maatschap opgedragen cursussen, waarvan stagiaire tevoren heeft aangegeven ze niet te willen volgen). De Raad van Toezicht is van mening dat uitsluitend met betrekking tot de kosten van de beroepsopleiding kan worden overeengekomen dat deze geheel of gedeeltelijk terugbetaald moeten worden.

Standpunt van appellant

Appellant is van mening dat de Raad van Toezicht bij de patronaatsgoedkeuring van art. 4 lid 1 Stageverordening, vooral heeft te beoordelen of de beoogd stagiaire kan worden beëdigd en of de beoogd patroon - met het oog op art. 4 leden 3 en 4 en art. 5 van de Stageverordening – ook patroon kan zijn.

De inhoud van de arbeidsovereenkomst met de stagiaire – zo stelt appellant primair – is daarbij niet aan de orde, tenzij het gaat om bepalingen die direct of indirect bestreken worden door de inhoud van de Advocatenwet of de krachtens de Advocatenwet tot stand gekomen verordeningen. De Raad van Toezicht is zijn goedkeuringsbevoegdheid te buiten gegaan, door aan criteria te toetsen die buiten het bereik van art. 4 lid 1 Stageverordening vallen.

3.2 Subsidiair is appellant van mening dat de Raad van Toezicht (ten onrechte) en zeker op onjuiste gronden en daarnaast niet of ontoereikend gemotiveerd heeft geoordeeld over de arbeidsovereenkomst, zonder dat daarvoor een wettelijk toetsingskader bestaat of deugdelijk bekend gemaakte en onderbouwde beleidsregels bestaan en zonder dat de bekritiseerde passages uit de arbeidsovereenkomst van enige relevantie zijn voor een al of niet goed functioneren van de stagiaire en van het patronaat op zich.

Ten aanzien van de door de Raad van Toezicht bekritiseerde passages uit de

arbeidsovereenkomst merkt appellant het volgende op:

Art. 1.4.: art. 9 van de Stageverordening is zonder enige bepaling in een arbeidsovereenkomst van toepassing, nu deze verordening op grond van art. 29 van de Advocatenwet verbindend is voor patroon en stagiaire;

Art. 3.2: noch op grond van de Advocatenwet, noch op grond van de Stageverordening is de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires verbindend. Voor een patronaatsgoedkeuring is appellant daarom niet verplicht het bedrag van de in de Richtlijn onder 12 genoemde onkostenvergoeding over te nemen;

Art. 7.2: appellant verwijst naar het bij art 3.2 opgemerkte en voegt daaraan toe dat de maatschap, in afwijking van wat de Stageverordening (art.16) en de Richtlijn (onder 11 en 22) daarover bepalen, onverplicht ook de kosten van de beroepsopleiding betaalt, naast de andere opleidingskosten (art. 5.1 arbeidsovereenkomst). Dit onverplichte voordeel rechtvaardigt volgens appellant de terugbetalingsregeling (die betrekking heeft op zowel de kosten van de beroepsopleiding, als die van de overige cursussen) en die alleen geldt indien de stagiaire zelf opzegt.

3.4 In zijn beroepschrift vraagt appellant het besluit van 11 augustus 1999 van de Raad van Toezicht, waarbij goedkeuring is onthouden aan het patronaat van appellant over zijn (beoogde) stagiaire, mevrouw X, te vernietigen en het patronaat alsnog goed te keuren, voor zover nodig onder de vaststelling dat de oorspronkelijke stageovereenkomst op de in het beroepschrift genoemde punten niet hoeft te worden aangepast.

Beoordeling van het beroep

Ontvankelijkheid

4. Op 17 augustus 1999 heeft appellant beroep ingesteld tegen het besluit van 11 augustus 1999 van de Raad van Toezicht. Het beroep is ontvankelijk nu het is ingediend binnen de in art. 19 lid 2 Stageverordening 1988 junctis art 6:7, 6:8 lid 1 en 3:41 Awb genoemde beroepstermijn van zes weken na bekendmaking.

Inhoud van het beroep

Het primair en subsidiair door appellant gestelde is zo zeer met elkaar vervlochten dat de Algemene Raad deze onderdelen niet (steeds) als zodanig zal onderscheiden.

De bevoegdheid tot (weigering van de) patronaatsgoedkeuring van art. 4 lid 1 Stageverordening vindt haar wettelijke basis in de artikelen 9b, 9c, 22 en 26 van de Advocatenwet. Uit deze artikelen blijkt dat de wetgever de zorg voor de opleiding van stagiaires en alles wat met de stage te maken heeft, inclusief de patronaatsverhouding, als een (specifieke) taak heeft opgedragen aan de Raad van Toezicht en (in tweede instantie) aan de Algemene Raad. De patronaatsgoedkeuring van art. 4 lid 1 Stageverordening, vastgesteld door het College van Afgevaardigden op grond van art. 28 Advocatenwet, is een directe uitwerking van dit wettelijk systeem.

Volgens een bestendige lijn van de Algemene Raad, onder meer uitgewerkt in een aantal van zijn uitspraken en bevestigd door verschillende Rechtbanken is de

goedkeuringsbevoegdheid van art. 4 lid 1 Stageverordening een ruime bevoegdheid die haar beperking vindt in het belang dat een behoorlijke opleiding van de stagiaire en een goede praktijkuitoefening voor en door de stagiaire zijn gewaarborgd.

In het kader van deze beoordeling is het gepast en in beginsel noodzakelijk dat de Raad van Toezicht (en de Algemene Raad in beroep) zich ook een oordeel vormt over de arbeidsovereenkomst tussen de beoogd patroon en de stagiaire. De Raad van Toezicht heeft dit neergelegd in art. 8 (lid 1) van zijn Stagereglement van 26 augustus 1994, inwerking getreden op 1 september 1994.

5.3 Van deze bevoegdheid tot beoordeling van de arbeidsovereenkomst in het kader van de patronaatsgoedkeuring heeft de Raad van Toezicht gebruik gemaakt. Hoewel dit op zich dus geoorloofd is, doet de vraag zich voor of de beoordeling zoals die (uiteindelijk) door de Raad van Toezicht heeft plaatsgevonden, juist is, en of de kritische kanttekeningen van de Raad van Toezicht bij de arbeidsovereenkomst op zich voldoende grond zijn voor onthouding van de patronaatsgoedkeuring.

De kritiek van de Raad van Toezicht richt zich uiteindelijk op een drietal punten van de arbeidsovereenkomst, te weten het einde van het dienstverband (art. 1.4), de hoogte van de onkostenvergoeding (art. 3.2) en de terugbetalingsregeling voor cursus- en opleidingskosten van het half jaar voorafgaand aan opzegging van het dienstverband door stagiaire (art. 7.2).

Aan de eerdere kritiek van de Raad van Toezicht op een aantal andere bepalingen in de arbeidsovereenkomst is appellant blijkens de correspondentie met de Raad van Toezicht, tegemoet gekomen. Dit zijn:

de opzet van de arbeidsovereenkomst (beginnend als juridisch medewerker, om te zetten in een stagecontract na afstuderen),

de ingang en duur van het stagecontract (3 jaar en 3 maanden, conform de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires onder 8., en de Model arbeidsovereenkomst onder 2.), art. 4.1 (het aantal aaneengesloten op te nemen vakantiedagen dient van 10 naar 15 te worden gebracht conform de Richtlijn onder 15. en de Model overeenkomst onder 10.), de uitleg van art. 5.1 (deze omvat ook betaling door de maatschap van de kosten van de beroepsopleiding),

art. 7.3 (de Algemene Raad leest dit zo, dat het concurrentiebeding voor een half jaar, territoriaal beperkt dient te worden tot de plaats van een van de vestigingen) en, het ontbreken van het onder 13. van de Model arbeidsovereenkomst bepaalde (het zorgdragen door de patroon voor een goede opleiding van stagiaire).

Voor zover de Algemene Raad heeft kunnen nagaan, zijn deze aanpassingen niet opgenomen in een nieuwe schriftelijke arbeidsovereenkomst, zoals toegezegd door appellant in zijn brief van 14 juni 1999. De Algemene Raad gaat er onder verwijzing naar de Richtlijn onder 7. vanuit, dat dit alsnog gebeurt.

Ten aanzien van art. 1.4 van de arbeidsovereenkomst.

Art. 1.4 van de arbeidsovereenkomst bevat een regeling die inhoudt dat de arbeidsovereenkomst van rechtswege eindigt bij beëindiging van de inschrijving als advocaat van stagiaire of bij schorsing in de uitoefening van haar advocatenpraktijk.

Art. 1.4 zegt dus iets over de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, maar niet over de beëindiging van de stage zoals die geregeld is in art. 9 van de Stageverordening.

Appellant heeft in zoverre gelijk dat art. 9 Stageverordening conform art. 29 van de Advocatenwet van toepassing is, ook als daar niet expliciet naar wordt verwezen in de arbeidsovereenkomst. De Algemene Raad is dan ook van oordeel dat dit art. 9 Stageverordening ook in dit geval, onverkort van toepassing is en dat art 1.4 van de arbeidsovereenkomst daar geen afbreuk aan doet voor wat betreft de beëindiging van de stage.

Wel merkt de Algemene Raad op dat art. 1.4 van de arbeidsovereenkomst op gespannen voet staat met hetgeen in de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires onder 8. en de modelarbeidsovereenkomst onder 2. is opgenomen, te weten dat de arbeidsovereenkomst of voor onbepaalde tijd wordt aangegaan, of voor de bepaalde tijd van drie jaar en drie maanden. Appellant en mevrouw X hebben in hun arbeidsovereenkomst onder 1.2, bevestigd in de brief van appellant van 14 juni 1999, voor de tweede optie gekozen.

De Algemene Raad gaat er dan ook vanuit dat het de bedoeling van partijen is dat een arbeidsovereenkomst voor drie jaar en drie maanden is aangegaan.

Het is de vraag of art. 1.4 in het licht van art. 1.2 van de arbeidsovereenkomst de civielrechtelijke toets kan doorstaan. De Algemene Raad is echter van oordeel dat deze afweging het bestek van de patronaatsbeoordeling van art. 4 lid 1 Stageverordening te buiten gaat.

Ten aanzien van art. 3.2 van de arbeidsovereenkomst.

Dit artikel 3.2 bevat de bepaling dat de stagiaire naast haar salaris een onkostenvergoeding van fl. 150,- per maand ontvangt. Dit bedrag is een afwijking van de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires onder 12. en de Model arbeidsovereenkomst onder 8. waar is bepaald dat de stagiaire een onkostenvergoeding van ten minste fl. 175,- per maand ontvangt.

5.10 De Raad van Toezicht refereert in zijn commentaar bij dit artikel - op zichzelf terecht - aan de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires (en daarmee aan de Model arbeidsovereenkomst). De status van de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires is zowel een aanbeveling van de Algemene Raad aan de Raden van Toezicht met het oog op de hen (bij of krachtens de wet) gegeven bevoegdheden en vorming van beleid, als een aanbeveling aan betrokkenen (patroons en stagiaires) om hun (rechts)verhouding zoveel mogelijk overeenkomstig de Richtlijn in te richten. Appellant lijkt dit ook zo op te vatten door in de arbeidsovereenkomst te verwijzen naar de Richtlijn. Ook is de Richtlijn deel van het

toetsingskader van de Algemene Raad in administratief beroep. De Richtlijn (en de uitwerking daarvan in uitspraken van de Algemene Raad) is dus beleid.

In zoverre appellant beoogt te betogen dat de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires geen algemeen verbindend voorschrift is in de zin van art. 29 lid 1 Advocatenwet, dan heeft hij gelijk: de Richtlijn is beleid, geen regelgeving, en in zoverre op rechtmatigheid toetsbaar door de rechter.

De vraag die zich hier voordoet is of de afwijking van de Richtlijn (en Model arbeidsovereenkomst) in art. 3.2 van de arbeidsovereenkomst, door in plaats van fl. 175,--, fl. 150,-- als onkostenvergoeding af te spreken, een factor van belang mag zijn bij deze patronaatsgoedkeuring. De Algemene Raad is van oordeel dat de afwijking te gering is om de weigering van de patronaatsgoedkeuring in dit geval (mede) te rechtvaardigen.

Ten aanzien van art. 7.2 van de arbeidsovereenkomst.

Dit artikel bepaalt dat de stagiaire indien zij zelf de arbeidsovereenkomst opzegt, verplicht is de voor haar in het half jaar voorafgaand aan de opzegging gemaakte opleidingskosten te vergoeden, tenzij deze opleiding of cursussen in opdracht van de maatschap zijn gevolgd en de stagiaire vooraf heeft laten weten de cursussen niet te willen volgen.

Art. 5.1 - met uitleg in de brief van appellant van 14 juni 1999 - bepaalt in dit verband dat (de maatschap van) appellant alle opleidingskosten voor zijn rekening neemt, inclusief die van de beroepsopleiding.

De Algemene Raad gaat er vanuit dat de terugbetalingsregeling van art. 7.2 alleen betrekking heeft op de (directe) cursuskosten, en niet op eventuele door het volgen van de cursus(sen) door de maatschap gedeelde omzet.

5.13 De vraag is of de terugbetalingsregeling van art. 7.2 voor wat betreft de andere opleidingskosten dan die voor de beroepsopleiding, in strijd is met de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires onder 11. en de Model arbeidsovereenkomst onder 7. die bepalen dat de beroepsopleidingskosten ten laste van de stagiaire komen en de overige opleidingskosten ten laste van de werkgever / patroon.

Hoewel de Algemene Raad een terugbetalingsregeling in het algemeen niet erg wenselijk vindt, is hij van oordeel dat een regeling als vervat in art. 7.2 van de arbeidsovereenkomst, niet direct in strijd is met de Richtlijn en de Model arbeidsovereenkomst. Bij dit oordeel speelt een rol dat de regeling in zoverre geclausuleerd is dat zij alleen van toepassing is bij opzegging door de stagiaire en beperkt is tot de periode van een half jaar voorafgaand aan die opzegging, en niet geldt voor de in opdracht van de maatschap gevolgde cursussen indien de stagiaire vooraf heeft laten weten deze cursussen niet te willen volgen.

De Algemene Raad komt tot de conclusie dat de door de Raad van Toezicht aangevoerde gronden voor weigering van de patronaatsgoedkeuring en de daarbij gegeven motivering,

alles bij elkaar te weinig grond opleveren om de weigering van het patronaat van appellant te rechtvaardigen.

Beslissing

De Algemene Raad verklaart het beroep van appellant gegrond, vernietigt de beslissing van de Raad van Toezicht Assen d.d. 11 augustus 1999 en verleent alsnog goedkeuring aan het patronaat van mr Y over mr X, onder goedkeuring van de arbeidsovereenkomst tussen partijen zoals deze is aangepast in de onder 1. en 5.5 genoemde correspondentie en met in achtneming van deze beslissing.

De Algemene Raad draagt mr Y op de oorspronkelijke arbeidsovereenkomst met mr X binnen zes weken na verzending van deze beslissing aan te passen aan hetgeen bij deze beslissing is vastgesteld en daarvan binnen deze termijn van zes weken afschrift te verzenden aan de Raad van Toezicht Assen en de Algemene Raad.